

Izlaganje je završio iznijevši nekoliko detalja iz svog rada o Mati Leščanu i pozivom na suradnju upućenu svima koji bi na bilo kakav način mogli pridonijeti inicijativi sakupljanja i upotpunjavanja Leščanova opusa.

Vjernici su uz predavanja imali prigodu čuti Leščanovu najpoznatiju intradu i koral *Pjevaj, hvale Magdaleno*, napisanu za orgulje, koju je izvela Ivana Mat-

kov. Muški vokalni sastav »Sveti Juraj« otpjevao je nekoliko manje poznatih Leščanovih skladbi, koje su oduševile okupljene vjernike. Tenor Mario Matkov izveo je skladbu *Ave Maria* za solo tenor i orgulje, uz orguljsku pratnju Ivane Matkov. Događanje se zaključilo otpjevnim psalmom *Hvali, dušo moja*, koji je predvodio Mješoviti zbor Župe svetog Jurja, a okupljeni vjernici

sa zanosom i ponosom pjevali. Ta večer bila je tek uvertira za stručni skup koji će se održati na blagdan sv. Cecilije u Đurđevcu, upravo s temom o Mati Leščanu. Tako je Đurđevac, uz veće gradove Lijepa Naše, jedan od središta sakralne glazbe, jer se može dičiti Matom Leščanom i plodom njegova neumorna i iscrpna rada.

Marijan Kovačić

ZAGREB

Pashalne slike Anđelka Igreca

Jubilarne, dvadeset i pete svečanosti *Pasionska baština* ove su godine postale bogatije za oratorijsko glazbeno djelo *Pashalne slike* Anđelka Igreca, zamišljeno kao korizmeni koncert Zagrebačke filharmonije i izvedeno 22. ožujka 2016. godine.

Zagrebačka filharmonija, Akademski zbor »Ivan Goran Kovačić«, Djevojački zbor »Zvezdice«, solisti Dubravka Šeparović Mušović, mezosopran, Dejan Maksimilijan Vrbanić, tenor, Pavao Mašić, orgulje, pod dirigentskim vodstvom Vladimira Kranjčevića, izveli su u prepunoj Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog djelo složena glazbenog sloga i slojevite strukture.

U hrvatskoj glazbi oskudan je broj oratorijskih partitura. Od Splitsanina Julija Bajamontija, koji je 1770. g. skladao *Prijenos sv. Dujma*, pa do dvadesetoga stoljeća, na prste se mogu izbrojati oratorijska vokalno-instrumentalna djela većeg opsega, posebice duhovnoga

sadržaja. Ne zaboravimo da su nekoliko godina prije Bajamontijeva rođenja već praižvedeni Händelovi oratoriji *Izrael u Egiptu* i *Mesija*. Dakle neko značajnije glazbeno uporište autor nije imao u oratorijskoj glazbenoj tradiciji autohtone produkcije.

Ova iznimna, opsežna partitura, premijerno izvedena u sklopu 37. Varaždinskih baroknih večeri u katedrali Uznesenja BDM u Varaždinu, u povodu 10. obljetnice uspostave Varaždinske biskupije, iznenađuje time što je u cijelosti, s idejnoga, konceptualnog, ali i ostvarajnog aspekta isključivo oslovnjena na svoga autora, dakle – originalna.

Središnja uporišna dimenzija oratorija jest misterij pashe i sve silnice djela ogledaju se kroz pashalnu tekstovnu i glazbenu poetiku. Prema tome djelo je tako zamišljeno i u skladu s tim imenovano. Glazbeno-tekstovne slike koje se redaju bez kronološkoga povijesnog slijeda, autor vješto isprepliće, premješta, slobodno, sinestetski ih spaja, fuzionira, stavljajući ih u posve nove odnose, isključivo radi dubljega sadržajnog značenja. Oratorij je stoga opsegom formalno i sadržajno mnogo širi od samog fenomena pasije.

Struktura je četverodijelna: *Muka, Žrtva, Zahvalna gozba i Euharistija naroda*, uz *Prolog* i *Epilog*.

Iznimnost djela očituje se u mnogim aspektima, prvotno tekstovnomu. Autor bira tekstove iz *Svetog pisma* inverzivnom metodom. Kao što je spomenuto, ulomke pojedinih dijelova iz *Staroga* i *Novog zavjeta* kondenzira, vješto izokreće, slijedeći asocijacije i svjesno zanemarujući kronologiju. Samim time sondira njihovo dublje značenje, uranjajući u simboliku i jasne metarefleksije i kreće se prema središnjoj poziciji oratorija, a to je pashalni misterij.

U nekoliko se slika ipak sve prelama kroz raspeće. Raspeti na početku muke pjeva, vapi *Ps 22, 2*: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?« Autorova je sloboda izmijeniti kronologiju početka muke, prema njegovu viđenju, a ne kako je zapisano u doktrinarnom tekstu. Muka u pisanim dokumentima ne počinje raspećem. Raspeti u trećem dijelu oratorija, u *Zahvalnoj gozbi*, pjeva tekstove Posljednje večere gdje nudi kruh i vino, kao vlastito tijelo i krv, za život svijeta: »Uzmite i jedite...« (Autor sažima tekstove: *1 Kor 23*; *Iv 6, 56–58*.) Riječi su to koje nisu bile izrečene na križu, no ovdje izrečene na križu dosežu puno značenje i razumijevanje. U isto vrijeme svjetina naizmjenice (zborna potpora u parlandu) izvikuje, urla, buni se, protestira: »Ako si ti Krist, reci nam! Smakni! Smakni!« Takvom sinergijom tek-

sta i glazbe u nizu slika, kako se u oratoriju ostvaruje, autor postiže naglašenu dramatičnost svojstvenu scenskom izričaju. Samo vrstan skladatelj usudi se tražiti od isključivo vrsnih izvođača nizanje glazbeno-scenskih slika kojim se ne narušava cjelovitost i poštuje zvukovno jedinstvo u redanju sekvencijske zvučne i vizualne poetike. Složeni orkestralni organizam Zagrebačke filharmonije, tijekom izvedbe, sa sekcijom udaraljki, poduprt orguljama i glasovinom, pokazao je svu monumentalnost partiture, a istodobno proporcionirao s akcentom vrlo pomno sve instrumentalne crte, osiguravajući preglednost i čitkost instrumentalnoga dijela notne fakture. Duboki gudači na mjestima markirajući snažno promjenu metra, potencirali su dramatičnost radnje.

Solističke dionice postavljene su s jakim spiritualnim i emocionalnim nabojem: stavak, *Plać nad Jeruzalemom...* D. Š. Mušović potresno interpretira ljepotom tamnoga, zagasitog glasa i ljepotom fraze, praćena skladnim linijama harfe, engleskoga roga i vibrafona. Već na početku stavka, *Crv sam, a ne čovjek*, tenor D. M. Vrbančić ponudio je zanimljivu interpretaciju koja je skladno i uravnoteženo zaokružena solističkim nastupima puhača. Djevojački zbor »Zvezdice« i Akademski

zbor »Ivan Goran Kovačić« bili su na razini zahtjevne partiture i potvrdili svoje iskustvo i tradiciju izvođenja oratorijske literature. Harmonijska struktura, kako instrumentalnoga tako i vokalnog sloga, ponuđena je u izvedbi vrlo skladno, prepuna boja, rafinirana, slobodne tonalitetski, kako je i zabilježena u notnom zapisu, tako da i nekonsonantne harmonije tonski oblikuju i na odgovarajući način slijede sadržaj. Vođenje tema, kako solističkih tako i instrumentalno-zbornih, ostavilo je na slušatelje čitak, neposredni dojam. Izvedbom je ravnao maestro Vladimir Kranjčević. Zavidne mentalne kondicije i klangfantazije, naš je veliki dirigent s izuzetnom akribijom ostvario apsolutnu integraciju svih izvedbenih elemenata oratorija, od prvoga do posljednjeg takta, s jednakom koncentracijom. Ne iznenađuje stoga njegova izjava tijekom nevezanog razgovora nakon izvedbe: »Ovo je djelo po najbolji oratorij u hrvatskoj glazbenoj baštini, a može stajati uz bok i najvećim oratorijima J. S. Bacha i G. F. Händela.« Maestro je dirigirao većim dijelom svjetske oratorijske barokne glazbene baštine tijekom više od trideset godina Varaždinskih baroknih večeri, pa nema razloga da mu ne vjerujemo.

Josip Detoni

Otpjevni psalmi kanala crkvene glazbe na mrežnim stranicama HILP-a

Cjelovit prikaz otpjevnih psalama s kanala crkvene glazbe na usluzi YouTube od travnja 2016. godine nalazi se na mrežnim stranicama Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji: www.hilp.hr. Cilj ove ponude jest

omogućiti psalmistima i crkvenim zborovima (župnim mješovitim zborovima, dječjim i zborovima mladih) lakše učenje i pjevanje otpjevnih psalama, promičući vlastitosti ispravnoga pjevanja psalama, kao dijela najvećajta Božje riječi u liturgiji Crkve.

Zvučni zapis praćen je video prikazom notnoga predloška otpjevnog psalma, da bi se, slušajući izvedbu, moglo istodobno pratiti note i tekst te tako lakše usvojiti melodiju i glazbeni izričaj skladbe.

M. Bartolić